

18. 10. 47.

Roma.

Azizim Ziyad!

Valya-hanım seninle görüşüb her bir meseleyi şüphesiz ki anlatmış. Eylülün ortalarında daha bu güne kadar çok tehlikeli bir vakti geçirmiş bulunuyoruz. Bildiğimiz 118 neferden başka, İtalyan kamplarında ve dışarıda olanlarında vasiyetleri çok korkunçtu. Genelde imdadımıza Mısırlılar çatdı. Ervela 25 Eylülde bir haep gemisi hediyeler götürdü ve müslüman dünyasının hayatımızla alakalanmasını belirtti. Dr. Hassan İsmail tekrar buraya döndü ve 118 neferin Almanya'ya gitmesini dayandırdı. Onun arkasınca Prens Amir İbrahim geldi. Buradaki bütün maksatlarla görüştü ve hükümetinden 118 neferin alınmasını rica etti ve muvaffak oldu. 118 neferin gitmesine engeller töreten çok oldu. Prens bu engellerin hepsini yendi ve her şahıs için 35 ingil. lirası masraf ederek birinci mevki filet aldı ve kendisiyle beraber hepsini Misra apardı. Yüreği olan ve isteyen her bir şeyi yapabilir. Türkiye komisyonu ise "İnşallah", "Allah sabır versin" ve "işe devleti yanış-mak lazım" diye-diyerek, hayatımızı kolaylaştırın ve emniyetimizi temin edecek hiç bir faaliyette bulunmadı. Aclarımızı kampoya kabul eyletdiren ve bütün maksatlarda bizim hayatımızı ve interestlerimizi müdafaa eden hep Dr. Hassan İsmail oldu. Eğer Dr. H.İ. ve Prens İbrahim Türkiye komisyonu gibi "devleti" işe yanaşsaydı imdiye kadar burada olan vatandaşlarımızın hepsini kaybetmiştik. Dr. Hassan İsmail çok çataladı ki Türkiye komisyonu ile birlikte çalışsın. "Hükümetimizden gösteriş almamışız" diyerek redd ettiler. İngiliz-amerikan ve İtalyan maksatlarına çok tuhaf geliyor ki müslüman mühacirleri meselesi üzere bir-birleriyle alakadar olmuyarak Türkiye komisyonu ve Kahire komitesinin mümessilleri ayrı-ayrı çalışıyorlar. Böyle perakende bir hareket Türkiye ve başka müslüman devletleri arasında bir antagonyizm olduğunu göstererek Avrupalılara ve Amerikalılara çok fena tavisir bürarır. Hakikatte böyle bir antagonyizm yoktur. Türkiye her ufak bir meseleden istifade ederek Kebabçıya göstermeli ki bütün müslüman dünyası ile birlikte yürüyor. Eğer Türkiye Kahire müslüman-mültecieline yardım komitesi ile rabitesi olsaydı onda mühacirler problemi teslikle hall olunmuştu. Bu halde Kebabçıda bütün Müslüman dünyasına protesto-notaları göndermeğe cesaret etmezdi, ve mühacirler meselesinde Kebabçı bir Türkiye'yi değil, karşısında bütün Müslüman dünyasını

görürdi. İşte devletçilik bundan ibarettir. Türkiye'nin Kahire komitesi ile işbirliği her bir taraftan Türkiye'nin menfaatinadır. Dr. H.J. anlatıyor ki Geniva da IRO merkezinde ona söylemişler: „niçin zahmet ediyorsunuz, Türkiye bütün müslümanları alacak“.

Öyle de hediyeleri götürerler söylüyorlarki, Kahire komitesine bildirilmiş ki bütün müslüman-mülteci-leri Türkiye'ye gitmek üzerindeler ve eskariyeti Napoliye toplanmış gemi bekliyorlar. Kahire komitesi çabucak hediyeleri Napoliye göndermiş. Dr. H.J. ve Preus anlattılar: „Biz Türkiye ile rekabet etmek fikrinde değiliz. Eğer Türkiye bütün müslüman muhacirlerini teslikle alırsa çok memnun olacağız ve elimizden gelen yardımı Türkiye'ye ederiz“, ve bu işte bize engel töretmek istiyen devletlerin, teşkilatların karşısına hep beraber çıkarız.“ Allah hatirine her hangi bir vasıta ile olursa olsun bunu hükumete anlatın ve Kahire komitesi ile işbirliğinin derhal yapılmasını rica ediniz.

Azizim, Ziyad-bey! Müseyin Cahid Yalçınla ve bütün yararlarla konuş öylede millet verileri ile konuşmalı ve ne olursa olsun kısa kadar bütün Türker-müslümanlar Türkiye'ye serk edilmelidirler. Bu kıyıda kampolarda ve sokaklarda kalsalar hep ölüp giderler. Allah göstermesin!

Şahsi variyetime geldikte hemişe ki gibi korkunc ve ağırdır. Preus bana kendisiyle beraber gitmeği teklif etti. Kabul etmedim, vatandaşlarımızı böyle korkunc halda bırakıp gidemem söyledim. „Orada vatandaşlarımızı daha artık faydalı olursunuz“ dedi. Bundan istifade ederek Preusle birlikte Meclisimizin azalarından birini gönderdim. Bu şahıs Musırda ve başka müslüman meclislerinde hükümdarlarla görüşecek ve öyle de Türkiye'ye gelecek. Kahire müslüman komitesi ile dayıma rabıta da bulunacak.

Preus kendisi ile birlikte Selim Şeyhramanı ve Mustafa Hakkı'yı da aldı. Onlar sarayda yaşayıp istirahat ettikten sonra gazetelerde bir çok makaleler dere ettirecekler. Sonra ise ne vakit isteseler Preus onları Türkiye'ye gönderecek.

Eğer variyetimiz Martda ki gibi olursa onda sen açtığın yol ile İsviçreye askerlerimin yanına gideceğim. İmdi ki ve askerlerimle birlikte geçireceğim hayat Saray-hayatından benim için daha iyi ve hoştur.

Teslikle mektubumu bekliyorum.

Çocuklarımda ve sende öpürüm
Senin İbo.